

ναού τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος ἐν Φιγαλείᾳ, νὰ χαρακτηρίσῃ δ' ἐν γένει τὴν τεχνοτροπίαν τοῦ Κρησίλα καὶ τὴν θέσιν αὐτοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἑλληνικῆς γλυπτικῆς. Μετὰ τοῦτον ἑλληνιστὶ ἐν πολλῇ λεπτομερείᾳ ἐκθέτει ὁ κ. Φίλιος τὰ πορίσματα τῶν ἐν Ἐλευσίνι ἀνασκαφῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1888, ἐν οἷς ἐξέχει ἡ εὐρέσις οἰκήματος μετὰ τοιχογραφῶν ἀπεικονισθεῖσιν μὲν διὰ τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐφημερίδα ὑπὸ τοῦ ἐγκρίτου καλλιτέχου Gillieron, καλυπθεῖσθαι δὲ πάλιν ἐπὶ τοῦ παρόντος πρὸς διάσωσιν ἀπὸ πάσης βλάβης. Ἐκτὸς τοῦ περιβάλλοντος ἀνέσκαψεν ὁ κ. Φίλιος καὶ κατὰ τὴν θέσιν τῆς ἐκκλησίας Ἀγίου Ζαχαρίας ὅπου ὑπετίθετο καθεστὺς ὑπὸ τῶν ἀρχαιολογούντων, ὅτι ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Τριτολέμου. Ἄλλ' αἱ γενόμεναι σκαφαὶ ἀπέδειξαν πεπλανημένην ταύτην τὴν δόξαν, διότι τὰ εὐρεθέντα τοιχία δὲν ἐμφαίνουσιν τὴν ὑπαρξίν ἀρχαίου ναοῦ, δὲν εἶνε δὲ καὶ πολὺ ἀρχαῖα. Ὁ κ. Φίλιος ἐπιδεικνύει καὶ ἐρμηνεύει καὶ διαφόρους εἰκόνας γλυπτικῶν ἔργων ἀρχαίων εὐρεθέντων ἐν Ἐλευσίνι καὶ ἐχόντων ὁμοιότητα πρὸς τὰ εὐρήματα τῶν τελευταίων ἐτῶν τὰ γενόμενα ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, δεικνύει δὲ καὶ τὴν εἰκόνα θραυσμάτων ἀγγείου ἐνεπιγράφου, ἐφ' οὗ γνωρίζεται νέος ἀγγειογράφος ὀνομαζόμενος Κλείμαχος. Τελευταῖος λαθὼν τὸν λόγον ὁ ἐνταῦθα παρεπιδημῶν ὑψηλῆς τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Βιέννης κ. Στρυγόφσκη, ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι βυζαντινῆς τέχνης. Μελετήσας τὰ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἐν τῷ κεντρικῷ μουσεῖῳ σωζόμενα λείψανα χάρις εἰς τὰς εὐκολίας, ὧν ἔτυχε παρὰ τῆς γενικῆς ἐφορίας τῶν ἀρχαιοτήτων, διέκρινε τρεῖς ἐποχάς, τὴν παλαιὰν βυζαντινὴν μέχρι τῶν εἰκονομάχων, τὴν μέσην μέχρι τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος καὶ τὴν νέαν μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μετ' αὐτήν. Ἰδίως δ' ἐν τῇ γλυπτικῇ ὡς βάσαν τῆς διακρίσεως καὶ χρονολογήσεως ἔλαβε τὸν τύπον τῶν κιονόκρανων καὶ τῶν διακοσμήσεων αὐτοῦ. Εὗρε δὲ ἐν τῇ Ἀθηνῶν, Κορινθῶν καὶ Χαλκίδος (ἐνθάδε ἡ ἀγ. Παρασκευὴ ἀπέδειξεν ὅτι εἶνε βασιλικὴ τοῦ ἔκτου αἰῶνος) κιονόκρανα ὁμοιοσημα πρὸς τὰ τῆς Ραβέννης, ἀνήκοντα λοιπὸν πιθανῶς εἰς τὸν ἕκτον αἰῶνα. Διὰ δὲ τὴν δευτέραν περίοδον χαρακτηριστικὴ εἶνε ἐπιγραφὴ τις τὸ πρῶτον δημοσιευθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Σπ. Λάμπρου, ἧς νῦν ἐκκαθαρίσθη ἐκ τοῦ χρίσματος, δι' οὗ ἤτο ἐπικεκαλυμμένη, ἀνεφάνη καὶ ἡ χρονολογία (975). Αὕτη ἔχει μεγάλην σημασίαν ἀπεφύραται καὶ κοσμήματα, ὧν οὕτω γνωρίζομεν ἀκριβῶς τὸ ἔτος. Τέλος ἡ τρίτη περίοδος, δὲν παράγει κυρίως ἴδια ἔργα, ἀλλὰ περιορίζεται εἰς τὸν μετασχηματισμὸν καὶ τὴν ἀνάπλασιν διὰ χριστιανικῶν συμβόλων κλπ. ἔργων τῆς ἀρχαίας τέχνης. Ὁ κ. Στρυγόφσκης τελευταῖον τὸν λόγον ἐκφράζει τὴν εὐχὴν τῆς τοποθετήσεως τῶν ἐν Ἀθηνῶν βυζαντινῶν λειψάνων ἐν ἰδίῳ χώρῳ ἀπ' ἐνὸς μὲν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἀπ' ἑτέρου δ' ἐν τῷ κεντρικῷ μουσεῖῳ ἢ τῷ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρίας καὶ συστάσεως μείζονα φροντίδα περὶ τῶν ἔργων ἐποχῆς, ἧς εὐτυχῶς ἦδη καὶ παρ' Ἑλλήνων μελετᾶται ὁσημέραι πλεότερον.

Εἰς τὴν συνεδρίαν παρίστησαν ἐκτὸς τῶν συνήθως παρευρισκομένων Ἑλλήνων καὶ ἀλλοδαπῶν καὶ διάφοροι νῦν ἐνταῦθα παρεπιδημούντες Γερμανοὶ καθηγηταί, ἐν οἷς ὁ ἐν Λειψία καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας κ. Ὁδερμπεκ, ὁ κ. Lipsius καὶ ὁ ἐν Γράτσβαλδ καθηγητὴς τῆς φιλολογίας κ. Μάας.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Essai sur le Régime Parlementaire par X. S. Combothecra licence en droit. Paris. L. Larose et Focel, libraires-éditeurs, 22, rue Soufflot. 1889. 8ov. s. 158.

Μ. Τ. Κικέρωνος ὁ δευτέρως κατὰ Ἀντωνίου εἰς Φιλίππικὸς λόγος πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνωτέρων γυμνασιακῶν τάξεων, μετὰ εἰσαγωγῆς, γενικῶν παρατηρήσεων εἰς τὸν Β' Φιλίππικόν, συντόμου ὑποθέσεως, διωρθωμένου κειμένου καὶ μεταφράσεως. Ὑπὸ Μάρκου Βιαχίνη Δ. Φ. καθηγητοῦ ἐν τῷ Βαρβακείῳ γυμνασίῳ. Ἐν Ἀθῆναις. Παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σ. Κουσουλίνῳ. Παρὰ τῷ ἀγίῳ Θεοδώρῳ 1889. 8ov. μικρὸν. σ. 143 Δραχ. 2.50

Ἀκολουθία τῆς Μεγάλης Ἡμέτης εἰρμολογικῆς καὶ εὐρύθμους μελισθεῖσα ὑπὸ Ἰωάννου Θ. Σακελλαρίδου. Ἐν Ἀθῆναις. Παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σ. Κουσουλίνῳ. Παρὰ τῷ ἀγίῳ Θεοδώρῳ 1889. 8ov. σ. 52 Δραχ. 1.25.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή 17 Μαρτίου

Τὴν παρελθούσαν Δευτέραν ἐγένετο ὑπὸ τῶν ἀντιπολιτευομένων συζήτησις περὶ τῶν συνοδικῶν, περατωθεῖσα διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως προτάσεως τοῦ ὑπουργείου περὶ μεταβάσεως εἰς τὴν ἡμερησίαν διέταξιν, γενομένης δεκτικῆς διὰ ψήφων 80 κατὰ 46. Ἐψηφίσθησαν προσέτι τὰ νομοσχέδια περὶ χορηγιῶν εἰς τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν.

— Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὑπέβαλε χθὲς εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδια περὶ κατασκευῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως τοῦ σιδηροδρόμου ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας καὶ περὶ κατασκευῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως τοῦ σιδηροδρόμου ἀπὸ Διακοπτοῦ εἰς Καλάβρυτα.

— Δαπάναις τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν ἀπεστάλησαν εἰς Παρίσιους, ὅπως θεραπευθῶσι παρὰ τῷ Παστέρ, δύο παιδία δηχθέντα ὑπὸ λυσσώδους κυνὸς ἐν τῇ συνοικίᾳ τοῦ Βαθρακονησίου.

— Καὶ ἑτέρα ἀμερικανικὴ ἐταιρία ὑπέβαλεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν προτάσεις πρὸς κατασκευὴν τοῦ ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας σιδηροδρόμου. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐπεφύλαχθη νὰ ἐξετάσῃ τοὺς ὅρους αὐτῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΥΜΑ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Κύριε Διευθυντά τῆς Ἑστίας,

Ὁ πολυμαθὴς κ. Σκυλίσης γράφει ἐν τῇ «Ἐφημερίδι» τῆς 2ας Μαρτίου τὰ ἑξῆς :

«Ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία ψάλλει συνήθως πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἑσπερινοῦ τὸ τροπάριον «ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο» νοοῦσα τὸν Θεὸν Λόγον ὃν καὶ ἐν ἄλλῳ τινὶ ὕμνῳ γεραίρει ὡς «ἥλιον τῆς δικαιοσύνης» ψαλλόμενον τὸ ὁ κύριος συμβαίνει νὰ ἦχῃ εἰς τὰς ἀκοὰς πολλῶν ἐκ τῶν ἐκκλησιαζομένων ὡς ὁ ἥλιος· καὶ ἐπειδὴ λοιπὸν τὸ «ὁ κύριος ἐβασίλευσε» ψάλλεται κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ὁ κόσμος ἐξερχόμενος τοῦ ναοῦ πρὸς τὰς ἐσπερινὰς ἐκείνας ὥρας καὶ βλέπων τὴν εὐπρέπειαν τοῦ ἡλίου δύοντος ἐφῆρμος εἰς αὐτὸν τὴν ἔννοιαν τοῦ ἑσπερινοῦ τροπαρίου».

Τὴν ἐξήγησιν τῆς φράσεως, ἧς πλὴν ἄλλων ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν κ. Deschamps νὰ γράψῃ ὅσα ἔγραψε μονοῦ συμβουλευτῶν νὰ λέγωμεν καὶ «τὸ βράδιον τοῦ ἡλίου» ἀντὶ τοῦ «ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου» (κατὰ τὸ «βῆγῃς ὁ ἥλιος»), νομίζω ἀναμφισπότητον, τολμῶ δὲ μόνον νὰ συμπληρώσω αὐτὴν διὰ τῶν ἑξῆς :

Ἄξιον ὅτι τὸ ὁ κύριος, ὅπερ συχνότατα ἀκούομεν ψαλλόμενον ἢ καὶ ἀπλῶς λεγόμενον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, χωρίζει ἱκανὴ ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ ὁ ἥλιος ἧς δὲν δύναται νὰ συνηγορήσῃ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι τὸ δευτέρον προήλθεν ἐκ τοῦ πρώτου· ὅτι μετὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς φράσεως νομίζουσι ῥῶν οἱ ἐκκλησιαζόμενοι ὅτι ἀκούοντες τὸ «ὁ κύριος ἐβασίλευσεν» ἀκούουσιν «ὁ ἥλιος ἐβασίλευσε» δὲν ἐρμηνεύει τὴν πρώτην ἀρχὴν περὶ ἧς καὶ πρόκειται ἐν τῷ ζητηματι· τὴν γέφυραν τῆς μεταβάσεως ἀπὸ ἐννοίας εἰς ἔννοιαν ὁμοδόμησεν ὁ λαὸς καὶ ἐνταῦθα ἐξ ἄλλης πραγματικωτέρας, οὕτως εἰπεῖν, ἀφορμῆς, καὶ ἀφορμὴν τοιαύτην ἔδωκεν ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει αὐτὰ τὰ κατὰ τὸν ἑσπερινὸν ψαλλόμενα καὶ λεγόμενα· τοῦ ψαλμοῦ 103 ἐπαναλαμβάνεται τρίς, ἐὰν μὴ ἀπατώμαι, ἡ ὁδὸς :

«Ὁ ΗΛΙΟΣ ἔγνω ΤΗΝ ΔΥΣΙΝ αὐτοῦ»· ἀμέσως μετὰ τὸ τοῦ διακόνου «σοφία ὁρθεῖ!» ἀκολουθεῖ τὸ τοῦ ἱερέως :

«Ὡς ἡ λαὸν ἁγίας δόξης ἀθανάτου Πατρὸς, οὐρανοῦ, ἁγίου, μάκαρος, Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλθόντες ἐπὶ ΤΗΝ ΗΛΙΟΥ ΔΥΣΙΝ, ἰδόντες τῆς εὐδοκίας εὐδοκίας ἡμῶν πατρός, υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα».

Ἀνακράζει εἰτα ὁ διάκονος «ἐσπέρας προκείμενον!» καὶ ἔπειτα τὸ τῶν ψαλτῶν «Ὁ ΚΥΡΙΟΣ ΕΒΑΣΙΛΕΥΣΕΝ, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο».

Πᾶν σχόλιον εἶναι νῦν περιττόν, μόνον δὲ ἐν τέλει ὁμολογήσωμεν χάριτας τῷ κ. Deschamps ὅστις ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα καὶ τὴν λύσιν αὐτοῦ· εἰς ὅσα ἄλλα λέγει ὁ Γάλλος, μεθ' ὅσα καλὰ παρετήρησεν ὁ κ. Σκυλίσης, δὲν ἔχει τις νὰ ἐπιπαρατήρησῃ ἄλλο τι. Πρὸς Θεοῦ !